

Igralništvo

Komerciala I

Povzetek referata avtorja Dušana Luina:

Razvoj igralniške regulative v slovenskem okolju – ekonomski in družbeni vidiki

Študentke: Diana Mišigoj
Irena Čebren
Keti Plahuta

Mentor: mag. Dušan Luin

Nova Gorica, marec 2012

Kazalo vsebine

1	Uvod	1
2	Gorica kot stara turistična in igralniška destinacija	1
3	Vzpostavljanje socialističnega sistema in odnos do igralništva.....	2
3.1	Razvoj turizma in igralništvo	2
3.2	Uvajanje prvih kazinojev v Sloveniji	3
3.3	Širitev igralniške ponudbe	4
4	Tranzicija političnega sistema in problematika lastninskega preoblikovanja igralnic.....	5
5	Igralniška strategija	7
6	Spremljanje dogajanja na področju igralništva po letu 2003	9
7	Problematika igralništva.....	10
8	Ključna priporočila strokovne turistične javnosti	12
9	Sklep.....	12
10	Literatura in viri.....	14

1 Uvod

V seminarski nalogi vam bomo predstavile razvoj igralništva na Goriškem, vpliv sprememb igralniške zakonodaje na ekonomsko in socialno okolje v Sloveniji, kako se je okolje odzvalo na širjenje igralniške ponudbe ter odziv igralnic in politike na spremembe odnosa okolja do te dejavnosti.

Regulacija igralništva je skušala reševati konflikte med »prehitrim« razvojem ponudbe in »zastarelimi« zakonskimi rešitvami.

Največ pozornost bomo posvetile »goriški igralniški destinaciji« in to zaradi dvestoletne igralniške tradicije na tem prostoru, zaradi tega, ker goriška igralniška ponudba predstavlja približno polovico celotne slovenske igralniške ponudbe in tudi zaradi tega, ker je na tem območju že dve desetletji živa ideja o izgradnji celovitega turističnega igralniško zabavišnega kompleksa.

2 Gorica kot stara turistična in igralniška destinacija

Malokdo ve, da ima Goriška več kot dvestoletno tradicijo v igralništvu. V Avstrijski monarhiji je Gorica veljala za eno od pomembnejših turističnih destinacij, kamor je prihajalo plemstvo in tudi druga noblesa iz hladnih severnih predelov monarhije. Bogati in premožni obiskovalci so v tem letovišču ostajali tudi po več mesecev.

Leta 1795 so v Gorici odprli prvi kazino, kmalu za tem, ko so v Benetkah zaprli »Casino Ridotto«. Kasneje so tudi goriški industrijalci organizirali svoj »casino club«, trgovci svojega in obrtniki svojega. Kazinoji so delovali po strogih klubskih pravilih. Za članstvo v igralniškem klubu ni bilo dovolj, da je bil nekdo bogat, ampak je moral biti ustreznega stanu in dva ugledna člana kluba sta morala zanj jamčiti, da je odgovorna osebnost, da si igranje lahko privošči in da bo spoštoval stroga pravila kluba. Pravila pa se niso nanašala le na obnašanje v klubu, temveč tudi na vedenje v življenju nasploh. Igralniški privilegij so imeli izključno samo moški.

Danes, ko lahko igra vsak opravilno sposoben državljan, težko razumemo, kakšen poseben družbeni privilegij je v preteklosti predstavljala pravica do igranja.

V Avstriji je bilo prirejanje iger na srečo strogo prepovedano in sankcionirano celo z zaporno kaznijo. Igranje za denar je bilo preganjano. Za redke turistične oz. letoviške kraje, ki so dobili posebno dovoljenje za organiziranje kazino iger, je to resnično predstavljalo poseben status. Država je na tak način dovoljevala igranje le tistim, ki so si lahko privoščili potovanje in bivanje v mondenih letoviščih. Pomembni in premožni gostje so prihajali v kazinoje iz cele Evrope in ne le iz Avstrijske monarhije. Kazinoji v Gorici so z občasnimi prekinitvami delovali vse do prve svetovne vojne. Predstavljali so središče družabnega in kulturnega življenja. Za posameznika je igranje v kazinoju predstavljalo svojevrsten status na družbeni lestvici.

Obmorsko letovišče Portorož je drugi slovenski kraj, ki je v avstro-ogrskem obdobju leta 1913 pridobil dovoljenje za kazino. Uspešen začetek z družabnimi večeri, plesi in raznimi zabavami je leta 1915 prekinila prva svetovna vojna. Poskusi z odprtjem casino klubov v Ljubljani pa niso uspeli.

Po prvi svetovni vojni je bilo igralništvo na celotnem območju Slovenije prepovedano, tako v tistem delu, ki je pripadalo Kraljevini Jugoslaviji, kot v tistem delu, ki je pripadalo Kraljevini Italiji. Turistična in igralniška mondenost Gorice je tonila v pozabo.

3 Vzpostavljanje socialističnega sistema in odnos do igralništva

Po drugi svetovni vojni je bil večji del slovenskega nacionalnega ozemlja vključen v Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo. Kazinoji niso bili dovoljeni, saj so bili v nasprotju s proletarsko idejo in socialistično moralo. Leta 1946 je ministrstvo za finance FLRJ določilo, da se po predhodni odobritvi oblasti lahko prirejajo loterije, tombole in druge igre na srečo, vendar le v humanitarne in kulturno prosvetne namene. Dobitki so bili le v blagu.

3.1 Razvoj turizma in igralništvo

Igralništvo je bilo v Jugoslaviji vse do sredine sedemdesetih let za jugoslovanske državljane strogo prepovedano. V tedanjih kazinojih so lahko igrali samo tujci, ki so prinašali devize, katere je država potrebovala za svoj razvoj in socialistično blaginjo.

Leta 1962 je bil objavljen temeljni zvezni zakon o igrah na srečo. Zakon je kot igre na srečo upošteval loterije, tombole, športne napovedi, loto in druge igre z naključnim izidom. S

sprejetjem tega zakona so se dobitki lahko izplačevali tudi v denarju. Prirejanje iger na srečo naj bi služilo pridobivanju finančnih sredstev izključno za družbeno koristne namene.

Leta 1965 je prišlo do spremembe zveznega zakona, ki je dovoljeval »delovnim organizacijam«, ki so se ukvarjale z gostinskimi storitvami ali s prirejanjem kulturno zabavnih prireditev, da so lahko prirejale posamezne igre na srečo za druge namene. Še istega leta je na podlagi tega zakona stopil v veljavo slovenski zakon o igrah na srečo. Med »posebne igre na srečo« je opredelil igre, ki so se prirejale v kazinojih, kjer so igrali samo tujci in izključno s tujo valuto. Vsem državljanom SFRJ je bilo igranje absolutno prepovedano in sankcionirano z visokimi kaznimi (denarna kazen, zapor, zaplemba pridobljenih premoženjskih koristi ter celo izgon iz države).

Na področju loterije je bila država dosti bolj tolerantna, saj se je del vplačil delil za socialne, kulturne in športne dejavnosti, kar pa je bilo v skladu s socialistično ideologijo. Loterijske srečke so bile poceni in si jih je lahko privoščil vsak.

3.2 Uvajanje prvih kazinojev v Sloveniji

Po zakonu iz leta 1965 je bilo kazinoje mogoče odpreti le v večjih turističnih krajih. Zadostiti je bilo potrebno strogim kriterijem. Tak kraj je moral imeti med drugimi najmanj tisoč turističnih ležišč in letno realizirati najmanj dvesto tisoč tujih nočitev. Tem merilom sta v Sloveniji ustrezala le Portorož in Bled.

V Portorožu je bila že leta 1964 (poskusno) odprta prva slovenska igralnica in je zakon iz leta 1965 pomenil le legalizacijo obstoječega stanja. Istega leta se je odprl tudi kazino na Bledu, leta 1969 pa še v Ljubljani, ki pa je bil zaradi nepravilnosti kmalu zaprt.

Leta 1966 je bil prvi poizkus za pridobitev dovoljenja za odprtje igralnice v Novi Gorici. Na slovensko republiško vlado so naslovili predlog za dopolnitev zakona, ki bi dovoljeval odpiranje igralnic tudi v krajih, ki ne izpolnjujejo pogoja predpisanih turističnih kapacitet.

V Novi Gorici so se zavedali druge pomembnejše prednosti, ki jo Goriško območje ima: bližina Italije. Predlog je bil zavrnjen, ker naj bi igralnica v Novi Gorici pomenila preveliko koncentracijo igralnic ob italijanski meji. Ta odločitev je prinesla veliko zavoro v razvoju turizma na Goriškem.

Nizka osem odstotna obdavčitev od igralniškega prihodka vse do leta 1986 je omogočala, da so bile igralnice izjemno donosna dejavnost. Država jih je uvajala v ugledne, elitne, turistične kraje z namenom, da bi privabila čim več petičnih gostov in da bi tako ustvarjala čim več deviznega priliva.

V prvem obdobju je imela nadzor nad poslovanjem igralnic »Služba za državno varnost«, ki je postavila vodstvo in imela vpliv, koga se bo zaposlilo. Dobiček so igralnice usmerjale predvsem v izgradnjo turistične in kulturne infrastrukture. V Portorožu je bil tako zgrajen Avditorij, športno letališče in marina, na Bledu so zgradili festivalno dvorano, igrišče za golf in ledeno dvorano.

Za slovensko javnost je igralništvo predstavljalo neko skrivno dejavnost, o kateri niso vedeli kaj dosti. Tja je imela vstop samo tuja elita. Tudi zaposleni so zaradi visokih osebnih dohodkov in bogatih napitnin predstavljali nekakšno posebno socialistično elito, na katero je okolje gledalo z zavistjo. Istočasno pa je okolje, zaradi pomembnih vlaganj v turistični razvoj krajev, sprejemalo igralnice pozitivno.

3.3 Širitev igralniške ponudbe

Vse od pričetka poslovanja igralnice v Portorožu do leta 1998 Slovenija ni imela javno opredeljene politike razvoja te dejavnosti in tudi ne strateškega dokumenta, kjer bi bili določeni cilji in kriteriji za razvoj te dejavnosti.

Leta 1982 je Nova Gorica dobila dovoljenje za uvedbo ponudbe igralnih avtomatov. Najbrž zaradi izredno slabega stanja na področju hotelske in gostinske dejavnosti. Dovoljenje je bilo dano hotelu Argonavti, ki pa je bilo takrat že v sanaciji in ga ni nikoli izkoristilo, ker je šlo prej v stečaj. Po spletu okoliščin je prav to dovoljenje služilo »Hotelsko gostinskemu podjetju« (HGP) Nova Gorica, ki je prevzelo gostinsko dejavnost v Argonavtih.

Konec decembra 1984 je s političnim prepričevanjem, v delno adaptirani kavarni hotela Park, pričel delovati »igralni salon« kot skupna naložba »Casino Portorož« in »HGP Gorica«. V »Joint venture« pogodbi je bila klavzula, ki je določala, da »igralni salon« kot profitni center s svojim obračunom, izplačuje partnerja s polovico dobička. Partner je že v enem letu dobil

naložbo izplačano. Pogodbeni odnos je bil tako zaključen in kljub pogajanjem do podaljšanja pogodbe ni prišlo.

Z odprtjem kazinoja v Novi Gorici se je v slovenskem prostoru začelo novo obdobje igralnštva z drugačno, bolj ameriško ponudbo.

4 Tranzicija političnega sistema in problematika lastninskega preoblikovanja igralnic

Drugo obdobje v slovenskem igralništvu se začinja z letom 1985 in traja vse do dokončanja lastninskega prestrukturiranja, kot ga je predvideval zakon o lastninskem preoblikovanju igralnic in dokler obstoječe igralniške družbe niso dobile koncesij, to je do leta 2003.

V tem turbulentnem času doživimo velik vzpon igralniške dejavnosti, vedno večje vmešavanje politike v to dejavnost, spremembe družbenega sistema ter nenazadnje zastoj v razvoju igralništva pri nas.

Z letom 1985 se začne intenziven razvoj igralniške ponudbe in kot novo tržno nišo izbere ameriški trend. Višek tega obdobja bi lahko opredelili postavitev zabavišnega kompleksa Perla v Novi Gorici leta 1993.

V tem obdobju razvoja pade tudi transformacija družbeno-ekonomskega sistema. Na podlagi zveznega zakona o privatizaciji, podjetje HIT izpelje lastninjenje, kjer delni lastnik postane tudi privatni kapital neposredno zaposlenih v tej družbi, kar pa ni bilo v skladu z interesi slovenske politike.

Način lastninjenja in dejstvo, da v Novi Gorici raste družba z veliko ekonomsko močjo, se je odrazila v aferi HIT. Dejstvo je, da igralniška dejavnost ni povsem navadna gospodarska dejavnost in spada med državne monopole, katerim država lahko podrobno definira okvire poslovanja in namen uporabe monopolnih dobičkov.

Takratna politika in tudi politika slovenske vlade po osamosvojitvi ni imela jasno določenih ciljev in interesov glede lastninskega preoblikovanja družbe HIT. Posledice afere so se odrazile v blokadi razvoja posebnih iger na srečo, kar pa je pomenilo manj igralniških gostov, manjši priliv deviz in posledično nižji dobički. Največ pa so izgubili predvsem zaposleni, saj

so jim bili kapitalski vložki izničeni z zakonom z retroaktivno veljavo. Kapitalski vložek je bil spremenjen v posojilo vlagateljev do družbe. Zaposleni prav tako niso imeli možnosti, da bi »lastninske certifikate« lahko vložili v svoje podjetje, to pa je dovoljevala zaposlenim v Loteriji Slovenije in v Športni loteriji, kjer so zaposleni lahko postali lastniki do desetih odstotkov kapitala družbe.

Na drugi strani, pa se je v tem času močno in nekontrolirani razširila ponudba igralnih avtomatov po gostinskih obratih. Na podlagi zakona o začasni ureditvi prirejanja posebnih iger na srečo na igralnih avtomatih zunaj igralnic, so bile pristojne občine, ki pa so bile z dovoljenji zelo radodarne, saj so pobirale pavšalno takso po avtomatu. Nihče pa ni striktno kontroliral, če se število kontrolnih »davčnih nalepk« ujema s številom avtomatov. Tako so imeli neposredno korist od prepovedi »družbenih igralnic« zlasti lastniki igralnih avtomatov.

Politika je tako na eni strani popolnoma zavrla razvoj v igralniških družbah na drugi strani pa dovolila nemoten in nekontroliran razvoj ponudbe igralnih avtomatov v gostinskih lokalih in igralnih salonih. Najbolj kontroverzno pri vsem tem pa je, da sploh ni imela nadzora, kdo je lastnik avtomatov in niti, kdo vse igra na teh avtomatih. Medtem, ko morajo imeti uradne igralnice registriranega vsakega gosta in je vstop mladoletnim osebam prepovedan, pa na avtomatih izven igralnic igrajo predvsem mladi, tudi nepolnoletni mladostniki brez svojih dohodkov.

Aferi lastninjenja igralnic s strani zaposlenih in managementa je sledila zakonodaja, ki politiki omogoča, da preko članov nadzornih svetov neposredno vpliva na politiko igralniških družb. Največja korist zakona pa je vsekakor 20% lastništvo občin, v katerih delujejo igralnice in jim tako omogoča, da lahko aktivno vplivajo na razvojno politiko.

Posredno je izgubo pri razvoju igralništva utrpela tudi država na področju deviznih prilivov, davkov, turističnega razvoja in zaposlovanja.

Nezrelost politike pri reševanju davčnega, kontrolnega in koncesijskega sistema na področju igralništva ter problema lastninskega preoblikovanja je za sedem let zavrla razvoj igralniške dejavnosti in s tem je bila povzročena milijardna škoda.

Nedvomno učinkovito vodenje podjetja z vidika ekonomskih rezultatov, se je pokazalo kot popolnoma neuspešno v razmerah družbene tranzicije in je rezultate dobrega vodenja družbe izničilo.

5 Igralniška strategija

Na izhodiščih zveznega zakona o privatizaciji podjetij se je izvedla »prehitra« privatizacija igralništva, kar ni bilo v skladu z interesi politike na področju lastninjenja igralništva. Prišlo je do konflikta med nosilci politične oblasti in igralniškim vodstvom, kar je negativno vplivalo na razvoj igralništva. Za izhod iz krize je sektor za turizem v Ministrstvu za gospodarstvo dal vladi predlog, da se pripravi razvojni dokument. Pri pripravi le-tega so aktivno sodelovali Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za finance, kabinet podpredsednika vlade in Urad za nadzor kazino iger (UNPIS), vključeni pa so bile tudi vse igralniške družbe, župani igralniških občin, GZ, Združenje za turizem in gostinstvo in Turistična zveza Slovenije. Priprava in usklajevanje strategije je potekalo dve leti, Vlada RS jo je sprejela 04.12.1997.

Smoter »Strategije razvoja igralništva v Sloveniji« je bil uskladiti različne interese in poglede vseh vplivnih dejavnikov, da bi vzpostavili primerne pogoje za optimalen razvoj dejavnosti. Strategija postavlja izhodišča za usmerjanje razvoja dejavnosti v sklop turističnega gospodarstva in predstavlja osnovo za izvajanje aktivne politike izdajanja koncesij. Sprejeta zakonodaja pa, žal, ni bila dosledna v uresničevanju zastavljenih strateških ciljev. Bila je neke vrste »spravna listina«, na kateri naj bi gradili uspešen razvoj turizma. Vendar je zaradi zakonskih nedorečenosti slovenski turizem imel od tega manj, kot bi lahko. Ena od poudarjenih priložnosti je bila možnost razvoja »izvoznega« igralništva in s tem stimuliranje razvoja turizma. Prvič so bili zbrani kompletni podatki o tej dejavnosti in ugotovitve so naslednje:

- prednosti igralništva: bližina emitivnih trgov z nagnjenostjo do igranja,
- slabosti igralništva: pomanjkanje jasne vizije razvoja,
- priložnosti igralništva: možnost razvoja »izvoznega« igralništva in
- nevarnosti igralništva: nekontroliran razvoj, usmerjenost na domači trg in s tem povezana problematika zasvojenosti in družbenih stroškov ter izraba igralništva v fiskalne, namesto v turistično razvojne namene.

Strategija opredeljuje »spodbujanje turističnega in ekonomskega razvoja okolij« kot družbeno poslanstvo slovenskega igralništva. To je jasno vidno v poslanstvu, viziji in strateških ciljnih igralnic. Strategija je stremela k temu, da bi dejavnost maksimirala pozitivne učinke ob minimalnih negativnih posledicah. Podpirala je predvsem »izvozno« usmerjenost ponudbe, ponudbe za domači trg pa ne. To naj bi se doseglo z aktivno politiko koncesij in z ustrežno davčno zakonodajo, zato je razlikovala tri tipe kazinojev:

- turistične igralniško zabaviščne resorte,
- igralnice kot dopolnilo turističnih centrov in
- mestne igralnice.

Strategija je poskušala rešiti tudi nastalo problematiko razraslih salonov izven igralnic in je uvedla tudi četrti tip koncesije za igralne salone.

Ob upoštevanju stanja in ciljev je bilo sprejeto, da bo v Sloveniji 15 kazinojev in 20 igralnih salonov z limitirano ponudbo. Poslovanje igralnih avtomatov izven objektov s koncesijo bi bilo potrebno ukiniti. Ena smernica strategije je določala, da Slovenija sprejme »zaprto« število koncesij, ki se jih podeli domačim družbam pred vstopom v EU, kar bi zagotovilo lastništvo domačih pravnih oseb.

Igralništvo je družbeno občutljiva dejavnost in ima kompleksne učinke, ki segajo na različna področja (ekonomsko, davčno, socialno in tudi zdravstvo in zdravstveno varstvo). Moč kreiranja smeri razvoja igralništva ne sme biti preveč koncentrirana, saj se lahko zgodi, da se sprejemajo odločitve, ki preveč sledijo kratkoročnim interesom dnevne politike. Da bi to preprečili, bi morali imeti zunanji neodvisni nadzorni organ, ki bi bil odgovoren za načrtovanje in spremljanje razvojne politike igralništva.

»Svet za igralniške standarde in razvojne smernice« je sprejel pomemben izhodiščni dokument za samo »tehnično« urejanje igralništva in sicer »Igralniški standardi v RS«. Ti naj bi »dogovorno« zagotovili urejenost igralništva tudi tam, kjer jih zakonodaja ne ureja. V nastajanju so tudi »kadrovske standardi« za specifična dela v igralništvu in zahtevajo licenco za delo.

6 Spremljanje dogajanja na področju igralništva po letu 2003

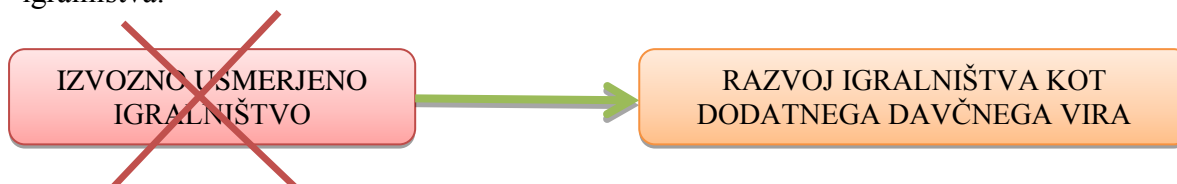
Z vidika turizma je pomembno, da so občine pridobile svoj del koncesijske dajatve. S podelitvijo koncesij igralniškim družbam je tako postala koncesnina realen namenski vir za spodbujanje razvoja turizma. Ker pa ni jasnih kriterijev glede tega, kaj vse je spodbujanje razvoja turizma in vlaganje v turistično infrastrukturo, še vedno ni povsem jasno, če so ta sredstva resnično namensko porabljena.

Leta 2003 je bil sprejet prenovljen zakon o igrah na srečo, ki ureja tudi koncesije za igralne salone in prepoveduje igralne avtomate po lokalih.

Dobrih 7 let je potrebovala država, da je zaključila zgodbo »gostinskega igralništva«. Odločba Ustavnega sodišča o nelegalnosti igralnih avtomatov izven igralnic je postala operativna šele leta 2005.

Igralniška strategija iz leta 1997 in tudi turistična strategija 2002-2007 sta predvidevali 20 igralnih salonov z največ 100 igralnimi mesti, nova zakonodaja iz leta 2003 pa je brez kakršne koli analize uvedla 45 koncesij za igralne salone, od katerih ima lahko vsak do 200 igralnih mest. Organi Turistične zveze, ki so bili vključeni v pripravo strategije igralništva in pozorno spremljajo razvoj igralništva v Sloveniji, so se odzvali z zelo kritičnim mnenjem. V igralnih salonih, namreč, igra pretežno domača populacija in tovrstna igralniška ponudba zaradi lahke dostopnosti ustvarja bistveno več negativnih socialnih posledic kot izvozno turistično igralništvo.

Brez uradnega spreminjanja slovenske igralniške strategije, se je le-ta leta 2003 bistveno spremenila in sicer iz turistično usmerjenega igralništva je bil tedaj dan prevelik poudarek razvoju igralništva za domači trg. Posledično se je spremenilo tudi poslanstvo slovenskega igralništva.

Države so običajno zelo pozorne glede igranja domače populacije. Posledično imajo v nekaterih državah domačini celo prepovedan vstop v domačo igralnico (npr. v Monaku). V

Franciji imajo igralniško ponudbo samo v turističnih krajih in ne v večjih urbanih središčih, Singapur pa je uvedel izjemno visoko vstopnino za domače prebivalstvo in na tak način postavil omejitve za prepogost vstop revnejši populaciji.

7 Problematika igralništva

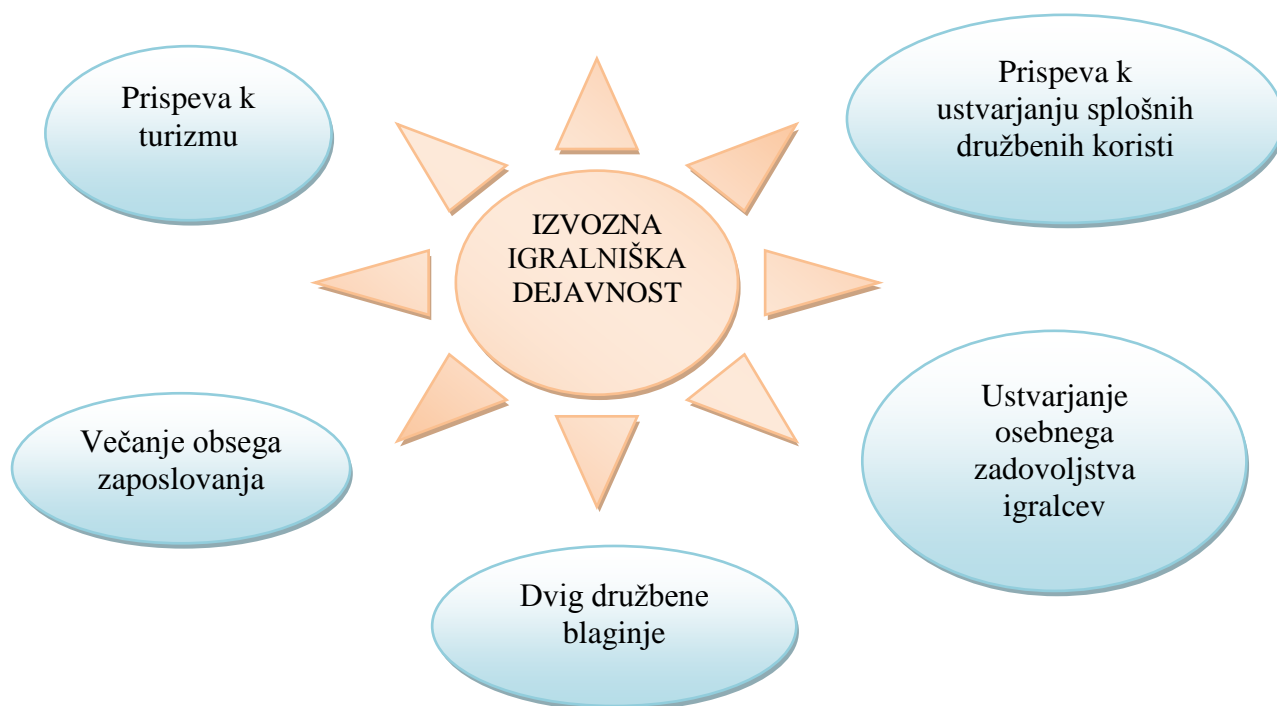
Problematiko »domačega igralništva« je Turistična zveza Slovenije (TZS) najtemeljiteje predstavila leta 2005, na posvetovanju o razvoju turizma in igralništva. Želeli so spodbuditi oblikovanje odgovorne razvojne igralniške politike, ki naj bi zagotavljala maksimiranje družbeno-ekonomskih koristi ob minimalni družbeno-socialni škodi. V prispevku so tudi opozorili, da lahko pride v družbi, zaradi ne dovolj premišljene politike razvoja igralništva, do nasprotovanja tej dejavnosti. običajno se to zgodi predvsem zaradi problematičnega igranja in posledic, ki jih le-to prinaša.

Na TZS so prepričani, da igra sama po sebi ni nemoralna, zato se igranja vnaprej ne more razglasiti za družbeno vprašljivo in neetično početje. Strinjamo se, da so lahko neetična le določena ravnanja igralcev, prirediteljev ali države:

- igralcev, če se spuščajo v neetična in nelegalna početja,
- prirediteljev, v primeru, da ne zagotavljajo poštenosti igre,
- države, če spodbuja igranje revnih slojev ter od njih s pomočjo igranja pobira nesorazmerno velik delež davkov.

Nelegalna dejanja je potrebno preprečevati in poskušati zagotoviti, da bi bilo tega čim manj.

TZS je večkrat posredovala javnosti različna opozorila, da lahko igranje, kot tudi druge adrenalinske dejavnosti in aktivnosti za ustvarjanje občutij osebnega ugodja, privedejo do pretiravanja ali zasvojenosti. Želenega cilja pa s prepovedmi žal ne dosežemo, ravno obratno. Takšen način običajno privede do tega, da se aktivnost umakne v ilegalo, uporabniki ilegalnih aktivnosti pa niso pravno zaščiteni, družba nad njimi nima kontrole in država izgublja ekonomske koristi.

»Svet za turizem« in »Sekcija za razvoj turizma« na TZS podpirata izvozno usmerjeno igralništvo, ki se odvija s poslovno filozofijo odgovornega igralništva in odgovornega igranja.

Zelo pomembno je, da ima strokovna turistična javnost pozitiven odnos do tujih vlaganj v turistično ponudbo, saj le-ta prinašajo nov kapital, zaposlujejo domačo delovno silo, tuji vlagatelj pa bo z vlaganjem pripeljal tudi tuje goste, ki bodo trošili za storitve in plačevali davke v naši državi. Dandanes je v drugih panogah trend, da se proizvodnjo »prenese« na območja s ceneno delovno silo, česar pa v turizmu in igralništvu ni mogoče storiti.

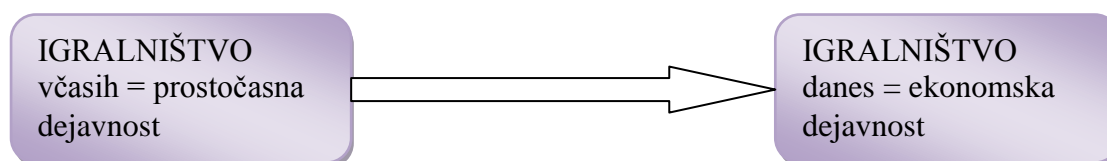
Enako je tudi v igralniški dejavnosti v primeru, da lastnik zagotovi potrošnjo iz drugih tržnih območij in ne črpa domače potrošnje. Tako se ustvari nov turistični tok. Če pa želimo, da bi bila destinacija oz. investicija dejansko zanimiva za oddaljene potrošnike, moramo omogočiti takšno turistično ponudbo, ki jim bo nudila tudi druge storitve – cel splet storitev – hotelske, kongresne, wellness in druge turistične ponudbe. S takšno investicijo ustvarimo pogoje za novo potrošnjo in ne pride samo do preusmeritve obstoječe ponudbe. Večinski del dobrobiti investicije vedno ostane državi, kjer se taka investicija nahaja, le majhen del gre tujemu investitorju.

Tudi Slovenija ima možnost, da razvije takšno turistično-igralniško destinacijo. Za zgled si država tako lahko vzame druge države, npr. Singapur. Ta je leta 2005, po ugotovitvi, da se turistični obisk znižuje, legalizirala igralništvo.

8 Ključna priporočila strokovne turistične javnosti

TZS glede načrtovanega turistično-igralniškega zabavišnega kompleksa na Goriškem podpira razvoj izvoznega igralništva, ki daje najbolj pozitivne rezultate z ekonomskega vidika in povzroča najmanj negativnih učinkov, podpirajo investicijo v igralniško-zabavišni kompleks na Goriškem oz. v primeru, da bi bila ta lokacija neizvedljiva, se poišče drugo primernejšo. Menijo tudi, da je potrebno spodbuditi tuje investicije v turizem in tujo investicijo v turističen igralniško-zabavišni kompleks.

9 Sklep

Včasih je igra v naših krajih predstavljala privilegij najvišjih slojev, nižji sloji tega niso bili deležni. To pa ne zaradi finančnega stanja posameznika, ampak bolj zaradi statusa v družbi. Šele kasneje, z liberalizacijo in demokratizacijo družbenih procesov in širjenjem človekovih svoboščin tudi v ostale družbene sloje, je začela postajati igra bolj dostopna tudi za ostali del prebivalstva.

Zakonodajalec običajno sledi nekaterim osnovnim in specifičnim ciljem, s katerimi poskrbi, da je igra legalna. S tem si zagotavlja nadzor nad igro, delež davkov, zaščiti igralca pred izkoriščanjem in izsiljevanjem, zagotavlja, da je igra v skladu s pravili. Hkrati poskuša tudi zaščititi bolj ranljive skupine ljudi, pred posledicami pretiranega igranja (mladostniki, člani družin, ki jih mora igralec vzdrževati...).

Ekonomski vidik prirejanja iger na srečo je veliko bolj optimističen, saj prinaša nekemu okolju občutne koristi: ljudje trošijo tudi za druge turistične storitve.

Strokovna turistična javnost v Sloveniji podpira razvoj izvozno usmerjenega turističnega igralništva, odprta je do tujih investicij v turizem in turistične igralniško zabaviščne komplekse, podpira model degresijskih davčnih bonitet, ki bi spodbujal igralniške investitorje v naložbe s turističnimi vsebinami, zavrača pa pretirano igralništvo, namenjeno domačemu trgu.

Slovenski turizem si na tem področju zasluži modrih, dobro premišljenih, za družbo koristnih in smiselnih razvojnih odločitev.

10 Literatura in viri

1. LUIN, Dušan. 2007. Razvoj igralniške regulative v Slovenskem okolju – ekonomski in družbeni vidiki (referat). Nova Gorica: Mednarodni simpozij o gospodarskih in družbenih vplivih turističnega igralniško zabavišnega kompleksa.